

1. Яким чином торгівцю цінними паперами з'ясувати форму розрахунку при здійсненні ним фінансової операції у разі надходження на його рахунок грошових коштів за цінні папери від покупця-фізичної особи.

Статтями 5 та 8 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом» (далі - Закон) для суб'єктів первинного фінансового моніторингу встановлено, зокрема, обов'язок забезпечувати виявлення і реєстрацію фінансових операцій, що відповідно до цього Закону підлягають фінансовому моніторингу та надавати Уповноваженому органу інформацію про фінансову операцію, що підлягає фінансовому моніторингу.

Згідно зі статтею 11 Закону, фінансова операція підлягає обов'язковому фінансовому моніторингу, якщо сума, на яку вона проводиться, дорівнює чи перевищує 80 000 гривень, або дорівнює і перевищує суму в іноземній валюті, еквівалентну 80 000 гривень, та має одну або більше ознак, визначених цією статтею, зокрема, це «придбання особою цінних паперів за готівку».

З метою виявлення суб'єктами первинного фінансового моніторингу фінансових операцій за вказаною ознакою слід враховувати наступне.

Суттєвою умовою цієї ознаки є те, що покупець цінних паперів використовує під час розрахунку за договором купівлі-продажу цінних паперів готівкові кошти. Ці кошти можуть надходити на рахунок продавця як безпосередньо через його касу, так і через банківську установу.

Встановлення факту внесення готівкових коштів при купівлі цінних паперів через банківську установу може бути здійснено на підставі наступних документів:

- квитанції про здійснення особою переказу готівки (другого примірника прибуткового касового документа) або іншого документу, що є підтвердженням внесення готівки у відповідній платіжній системі, форма якої встановлена Інструкцією про касові операції в банках України, яка затверджена постановою Національного банку України від 14.08.2003 № 337;

- виписки з особового рахунку суб'єкта первинного фінансового моніторингу, яка є підтвердженням виконаних за день операцій і видається або надсилається банком у відповідності до пункту 5.6 Положення про організацію операційної діяльності в банках України, затвердженого постановою Національного банку України від 18.06.03 № 254.

Відповідно до пункту 5.5. Положення про організацію операційної діяльності в банках України, затвердженого постановою Національного банку України від 18.06.03 року № 254, виписки з особових рахунків мають містити такі обов'язкові реквізити, як:

дата здійснення поточної операції;

код банку, у якому відкрито рахунок;

сума вхідного залишку за рахунком;

код банку-кореспондента;

номер рахунку кореспондента;

номер документа;

сума операції (відповідно за дебетом або кредитом);

сума оборотів за дебетом та кредитом рахунку;

сума вихідного залишку.

При цьому за реквізитами виписки «номер рахунку кореспондента» та «код банку кореспондента» форма сплати може бути визначена наступним чином.

У випадку співпадіння у виписці коду банку та його назви, в якому відкрито рахунок суб'єкту первинного фінансового моніторингу та коду банку-кореспондента, особа, що здійснює платіж (покупець) та особа що його отримує (суб'єкт первинного фінансового моніторингу), є клієнтами одного банку, який

надає виписку. Якщо зазначений у виписці номер рахунку кореспондента починається з цифр «100», це свідчить про те, що грошові кошти зараховані з каси банку, тобто платіж внесений покупцем готівкою.

У випадку неспівпадіння у виписці коду банку та його назви, в якому відкрито рахунок суб'єкту первинного фінансового моніторингу та коду і назви банку-кореспондента, особа, що здійснює платіж (покупець) та особа, що його отримує (суб'єкт первинного фінансового моніторингу), є клієнтами різних банків. Якщо зазначений у виписці номер рахунку кореспондента (покупця) починається з цифр «2902» або «2909» це свідчить, що грошові кошти прийняті банком від особи для здійснення переказу без відкриття рахунку, тобто готівкою.

У будь-якому випадку призначення платежу повинно стосуватися розрахунків за цінні папери.

Отже, суб'єкт первинного фінансового моніторингу після аналізу вищезазначених документів може з'ясувати форму розрахунку за цінні папери.

Таким чином, після виявлення фінансової операції з призначенням платежу «за цінні папери» на суму, яка дорівнює або перевищує 80 000 гривень, розрахунки за якою здійснювалися готівковими коштами, суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний зареєструвати таку операцію в реєстрі фінансових операцій з ознакою обов'язкового фінансового моніторингу «придбання особою цінних паперів за готівку» та протягом трьох робочих днів з дня реєстрації проінформувати про таку операцію Держфінмоніторинг України.

Також, у разі, коли у працівників суб'єкта первинного фінансового моніторингу, який здійснює фінансову операцію, виникають мотивовані підозри, що фінансова операція здійснюється з метою легалізації (відмивання) доходів, суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний надавати Уповноваженому органу інформацію про таку фінансову операцію.